N^er 104. ROK 1846. PIĄTEK 15 MAJA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień	godzina	Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła podł. Reau.	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne różne uwagi
	6	27" 3, 419	+ 8° 7	3, 69	Zachodni słaby	Pochmurno	Deszcz
13	2	3, 338	+ 7, 7	3, 42	PPn. Zachodni ,,	,,	
	10	3, 211	+ 6, 8	2, 87	Pn. Wschodni ,,	,,	Deszcz

Wiadomości krajowe.

KRAKÓW.

Rada Administracyjna Cywilna W. M. Krakowa zamianowała na dniu 1 Maja 1846 r. P. Kazimierza Rudawskiego kancellistą drugim Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Krakowsko-Górno-Szląska Kolej żelazna.

Wypłata siódmej raty z pietnastu procent.

Wzywa niniejszém PP. Akcyonaryuszów Krakowsko-Górno-Szląskiéj kolei żelaznéj, iżby na Ceduły — kwitowe w ich posiadaniu będące:

Siódmą ratę z pietnastu procent złożoną od dnia 16 do 20 Czerwca r. b. od godziny 8 zrana do godziny 1 z południa, lub w Wrocławiu na ręce głównego Rendanta Górno-Szląskiéj kolei żelaznéj Pana Simon w Górno-Szląskim Dworcu, lub też w Krakowie na ręce Naczelnika Bióra Pana Simson, w Dworcu Krakowsko-Górno-Szląskiéj kolei żelaznéj wypłacili.

Uskutecznienie wypłaty procentu $^{15}/_{100}$ poświadczone zostanie w Cedułach kwitowych w Wrocławiu przez głównego Rendanta Pana Simon, zaś w Krakowie przez Naczelnika Bióra Pana Simson; zechcą przeto PP. Akcyonaryusze Ceduły kwitowe wedle porządku numerów ułożone z dołączonym wykazem tychże łącznie z należytością składać.

Na każdą Cedułę kwitową obrachowany będzie procent od dnia 6 Marca do 20 Czerwca r. b. za 3 i pół miesiąca po $^{4}/_{100}$, a zatém dwadzieścia jeden srebrnych groszy, czyli na każdą Cedułę kwitową przypadnie do zapłaty:

Czternaście talarów i dziewięć srebrnych groszy. Wreszcie odsyłają się PP. Akcyonaryusze względnie skutków nieuiszczenia się do §. 15 Statutu Towarzystwa, który stanowi:

»Każdy Akcyonaryusz, który najpóźniéj w dniu ostatnim terminu do zapłaty oznaczonego (§. 13) żądanéj raty nie wnosi, za każde sto talarów kapitału Akcyjnego, względnie którego rata opóźnioną została, ulega karze umownéj w kwocie talarów dwa; jeżeli zaś w terminie czterech następujących tygodni rata obwieszczona uiszczoną, i kara umowna z uchybienia terminu wynikająca wniesioną nie będzie, wówczas w gazetach §. 22 oznaczonych dwukrotnie do publicznéj wiadomości Numer *respective* Ceduły kwitowéj podany, i nowy termin dni 14 do wniesienia raty i zapłacenia kary umownéj wyznaczony zostanie. Po upłynieniu bezskutecznem tego terminu, posiadacz Ceduły kwitowéj traci wszelki udział w towarzystwie, i w miejsce umorzonéj, nowa Ceduła kwitowa pod tym samym Numerem wystawioną i na korzyść Towarzystwa na Giełdzie Wrocławskiéj sprzedaną będzie.«

Kraków i Wrocław d. 30 Kwietnia 1846.

Dyrekcya Krakowsko-Górno-Szląskiéj kolei żelaznéj.

(2r.)

Wiadomości zagraniczne.

— *Warszawa 7 Maja.* —

Osmnaste Sprawozdanie publiczne Banku Polskiego za rok 1845ty, odbyło się wczoraj rano o godz. 10téj w salach gmachu bankowego, pod przewodnictwem radcy tajnego, Senatora Morawskiego, Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rząd. Przych. i Skarbu, w obec Kommissyi Umorzenia długu krajowego i licznie zgromadzonéj publiczności. Posiedzenie zostało zagajone przez JW. Tajnego Radzcę Morawskiego, poczem JW. Wiarogórski

pełniący tymczasowie obowiązki Kontrollera Jeneralnego Królestwa, jako Prezes Kommissyi Umorżenia, skreślił obraz dążności i celów Banku, a w końcu zabrał głos JW. Radca Tajny Tymowski, Prezes tegoż Banku, w tych słowach:

»Panowie! W ośmnastą rocznicę istnienia Banku polskiego, przychodzimy dziś złożyć pod sąd publiczności i pod roztrząśnienie Kommissyi Umorzenia długu krajowego, obraz czynności naszych za rok upłyniony 1845, wraz z objaśniającém go Sprawozdaniem.

»Instytucyi naszéj, mającéj na celu ożywianie i zachęcanie przemysłu, handlu i ogólnego kredytu, zbywało dotąd na atrybucyi przychodzenia bezpośrednio w pomoc właścicielom ziemskim. Uznał to w ojcowskiéj swojéj troskliwości Najjaśniejszy nasz Monarcha i upoważnił najwyższym Ukazem Swym z dnia 14go lipca 1845 r. Bank polski do udzielania pożyczek na dobra prywatne ziemskie. Ukaz ten rozwinięty został postanowieniem Rady Administracyjnéj Królestwa z dnia 25 lipca r. z., które wskazało prawidła co do szacowania dóbr przez Władze Skarbowe, oznaczania wysokości pożyczek, ich ubezpieczania przez Bank i poboru procentu. Tak więc Bank w roku upłynionym otrzymał zaszczytne powołanie wspierania rolnictwa, przez skierowanie swoich kapitałów i ku téj najważniejszéj gałęzi ogólnego przemysłu krajowego, a do czego też stan kassy jego był już przygotowanym.

»I zaiste! w kraju, w którym najznaczniejsza część ogólnego bogactwa spoczywa na przemyśle rolniczym i na zakładach przemysłowych z rolnictwem ściśle połączonych, wyraźniejsze nadanie takiego kierunku czynnościom kredytowym Banku, utrafiać musi w potrzeby kraju i jest do położenia jego korzystnie zastósowaném.

»Przy pomocy tego rodzaju pożyczek, z procentem umiarkowanym pięć od sta i z amortyzacyą na długi przeciąg czasu, bo na lat 25 zakreśloną, właściciele ziemscy zaopatrywać się mogą w kapitał potrzebny, albo na spłatę długów hipotecznych, albo na ulepszenia w rolnictwie. W pierwszym razie uwalniają się od długów wymagalnych, co już stawia ich w możności swobodniejszego zajęcia się swoim przemysłem a niekiedy zapewnia im i bezpośrednią ulgę przez opłacanie niższych procentów. W drugim razie, uzyskują pod łagodnemi warunkami fundusz gotowy na rozkrzewienie i pomnożenie zakładów pożytecznych, fundusz, którego w ogólnym stanie przemysłu krajowego, ziemia coraz więcéj potrzebuje. W obu zaś razach powiększoną tym sposobem zostaje ilość kapitałów w kraju cyrkulujących, co wpływ zbawienny wywiera na pomyślność ogólną.

»Tylko dla takich właścicieli dóbr pożyczki Bankowe hipoteczne nie staną się dobrodziejstwem, którzyby ich użyli w sposób nieprodukcyjny; lecz ogólne wykształcenie przemysłowe w kraju jest już na tym stopniu, że godzi się spodziewać, iż podobne wyjątki trafiać się nie powinny.

»Liczebnych rezultatów z tego rodzaju pożyczek, Sprawozdanie za rok upłyniony nie obejmuje jeszcze, w ciągu albowiem tegoż roku nie nastąpiła żadna takowéj pożyczki wypłata. Nadmienić tu wszakże winienem, że Władze Skarbowe tak dalece posunęły mozolną i skrupulatną czynność szacowania dóbr, że Bank otrzymawszy od Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu przed końcem roku wiadomość o ukończonéj taksie kilku majętności, do uzyskania pożyczki wykwalifikowanych, w tymże jeszcze roku był w możności przyznania im onejże i wskazania formalności do stanu hipoteki zastósowanych.

»Odtąd czynności Banku co do pożyczek hipotecznych rolniczych są już w zupełném rozwinięciu, i Bank dokłada wszelkiéj usilności, iżby ubezpieczenie ich, jakiego, stósownie do zasad najwyższego Ukazu i postanowienia Rady Administracyjnéj, ściśle przestrzega, tudzież wypłaty, następowały z jaknajwiększym pośpiechem i z wszelkiemi ułatwieniami, jakich tylko położenie rzeczy dopuszcza. Sprawozdanie z roku bieżącego okaże, ilu dobrom i w jakiéj ilości zapewniono pożyczek hipotecznych, a ile i na jaką summę, po dopełnionych poprzednio formach ubezpieczenia, wypłacono. Skwapliwość zaś, z jaką pożyczki te są poszukiwane, bliżéj jeszcze o ich potrzebie i użyteczności przekona.

»W roku upłynionym Bank polski przyszedł także z pomocą kredytową miastu Warszawie przez udzielenie pożyczki w ilości 1,200,000 r. s., na budowę Zjazdu nad Wisłą i na inne potrzeby. Postanowienie Rady Administracyjnéj z dnia 15 października 1844 r., na którém ta pożyczka się opiera, jak niemniéj i zawarty w jego rozwinięciu układ z dnia 11 grudnia 1844 r. między Bankiem a Kommissyą Rząd. Spraw Wewnętrznych i Duchownych oraz Magistratem m. Warszawy, sięgają roku zaprzeszłego; ale jednak wypłata téj pożyczki rozpoczęła się dopiero w roku ubiegłym, który nas obecnie zajmuje, i w tym też jeszcze roku Warszawa ujrzała zbliżoną do końca, wspaniałą, dawno pożądaną, a tyle użyteczną budowę Zjazdu nad Wisłą.

»Nad innemi zwykłemi operacyami Banku rozwodzić się byłoby tu zbytecznem. Oby Sprawozdanie, obejmujące ściśle onych opisanie, a do którego odczytania przystąpimy, posłużyło nam za dowód ciągłego, usilnego i szczerego starania o wypełnianie sumienne i gorliwe powierzonych nam obowiązków.«

Według odczytanego na tém posiedzeniu sprawozdania, okazał się w działaniach Banku, w ciągu r. 1845, ogólny billans jak następuje:

Stan czynny.

a) w Wekslach i papierach skupionych	rs.	795,874	k. 67
b) w Wekslach zagrán. .	«	60,898	« 44
c) w papierach publiczn.	«	6,821,758	« 24½

d) w pożyczkach i zaliczeniach . . . . . rs. 15,950,497 k. 34¼
e) w przedsięwzięciach handlowych . . . . . « 6,049,733 « 64½
f) w Kassie . . . . . . « 2,456,424 « 14½

Stan bierny.

Zaspokojenie długu krajow. rs. 282,145 k. 21

Wartości Bankowi powierzone:

a) Summy depozytowe . . rs. 5,405,294 « 42
b) Kapitały Instytutowe . « 3,768,651 « 73
c) Kapitały prywatne . . « 3,379,632 « 69
d) Summy Przekazowe . « 2,858,941 « 16½

Bilety w obiegu . . . . . « 8,000,000 « —

Po odtrąceniu stanu biernego od czynnego, stan majątkowy z dniem 31 grudnia 1845 roku wynosił rs. 8,501,281 k. 27½

A że fundusz uposażenia Banku wynosi . . . . . « 8,440,521 « —

Zyskano więc w r. 1845 « 440,521 k. 27½ (czyli złp. 2,936,808 gr. 15.

— *Petersburg* 29 *Kwietnia.* —

Donoszą z Tyflisu co następuje: Dnia 16 marca przybyli do Tyflisu deputaci przyjętéj niedawno w poddaństwo Rossyi silnéj gminy Abadzechskiéj, z plemienia Adige. D. 18 przedstawili się p. Namiestnikowi Kaukazkiemu, i w mowie mianéj dla powitania Jego Xżęcéj Mości, wspomnieli, że przeszło 74 lat walczyli z Rossyą, i nigdy jeszcze, przez ciąg tego ciężkiego dla nich czasu, nie udawali się jednozgodnie do niéj z pokorą. Ale kiedy usłyszeli o mianowaniu xięcia Namiestnikiem Kaukazkim, kiedy otrzymali jego proklamacyę, wzywającą wszystkie narody do upokorzenia się przed Rossyą, wtedy z radością przyjęli propozycyę Jego Xiążęcéj Mości, zawarli warunki poddaństwa, zaprzysięgli wierność i teraz przysłani zostali z prośbami w deputacyi od narodu. Dopełniwszy zleceń, deputowani Abadzechscy opuścili Tyflis.

— *Paryż* 27 *Kwietnia.* —

Arybiskup paryzki wydał następujący okólnik do duchowieństwa archidyecezyi swojéj: »D. 1go maja, jako w rocznicę imieniu Króla Jmci, odśpiewaną będzie msza śś. Apostołów Filipa i Jakóba, po komunii psalm *Exaudiat* z zwyczajną modlitwą, poczem nastąpi *Te Deum* i modlitwa *Pro gratias Agendis*, aby Najwyższemu Stwórcy podziękować za widoczną Jego opiekę w ocaleniu życia Najdostojniejszego Monarchy od wymierzonego nań zamachu.

(*Gaz. Pow. Prus.*)

Onegdaj odbyło się jeneralne zgromadzenie dyrektorów i administratorów kassy oszczędności. W ciągu roku 1845 wpłynęło do téj kassy 41,702,004 fr. 56 cent., a wypłacono 56,726549 fr. 76 cent. Liczba uczęstników w końcu roku wynosiła 178,000; w r. 1845 nowo przybyłych uczęstników było 33,922, summa złożonych w kassie oszczędności pieniędzy wynosiła w dniu 31 grud. r. z. 383,109,016 fr. 2 cent.

Poseł turecki udał się dziś przed południem do pałacu Elysée Bourbon, aby zawieść do Tuileryów Ibrahima paszę i tam go przedstawić królowi. Z tém wszystkiem, o 3 kwandranse na pierwszą poseł ten przybył do Tuileryów bez tego xcia. Poczem o saméj 1, świta Ibrahima wjechała na dziedziniec Tuileryów. Byłyto parokonne ekwipaże z herbami królewskiemi. Ibrahim siedział w karecie, obok niego adjutant królewski, a na przodzie dwaj jego synowie. Nakoniec Jego Wysokość wprowadzony został do apartamentów przez wielkie schody królewskie znajdujące się przy pawilonie Flory. Król w paradnym mundurze jenerała porucznika z wielką wstęgą legii honorowéj, siedząc na tronie, otoczony członkami swéj rodziny, ministrami i oficerami swego dworu, przyjmował z wszelką etykietą Ibrahima Paszę z wielką uprzejmością w przytomności posła tureckiego. Ibrahim ma zabawić w Paryżu przez cały maj.

— *Dnia* 28 *Kwietnia.* —

Na wczorajszém posiedzeniu izby deputowanych przy rozprawach nad koleją żelazną z Bordeaux do Cette, prezes izby odczytał pismo, p. Emila Girardin, który przesłał swą dymissyę jako deputowany.

Na dzisiejszém posiedzeniu minister wojny przedłożył projekt do prawa względem udzielenia kredytu 6,800,000 fr. na fortyfikacye Tulonu. Poczem przyjęty został projekt do założenia kolei żelaznéj z Bordeaux do Cette większością 219 głosów przeciw 45.

Ibrahim Pasza zaproszony przez xcia Montpensier, udał się dziś na wielkie obroty wojskowe do lasku pod Vincennes; xżęta Nemours i Joinville byli także uczęstnikami téj uroczystości wojskowéj. Ibrahim Pasza wysiadając z powozu znalazł swego dawnego konia, którego miał w bitwie pod Nezib, a którego przesłał był w podarunku królowi w r. 1841 z 8 czy 10 innemi pysznemi arabami. Ibrahim był bardzo wzruszony znajdując swego dawnego towarzysza bitwy i wynurzył xżętom całą swą wdzięczność za okazaną mu tak uprzejmą względność.

— *Dnia* 29 *Kwietnia.* —

J. C. W. W. Xiążę Konstanty, opuścił d. 22 b. m. Algier z eskadrą swoją.

Jeden z dzienników porannych donosi, że xżę Montpensier ma za kilka dni wyjechać do Madrytu.

Z Marsylii piszą pod dniem 21 b. m., że jenerał Prim, o którym mówiono jakoby wyjechał ztamtąd do Londynu, bawi ciągle w owem mieście i jest niebezpiecznie chory.

W okolicy tutejszéj panuje od dwóch tygodni wielka śmiertelność pomiędzy ptastwem domowem; całe kurniki padają w przeciągu jednéj nocy bez żadnéj widocznéj przyczyny, a zwykłe w téj porze roku niesienie jaj przez kury zupełnie prawie ustało. Przypomnijmy sobie, że w r. 1831 takaż śmiertelność drobiu poprzedziła zjawienie się cholery.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 13 do dnia 14 Maja.

Merritt Katarzyna, X. Grałewski Antoni, Borczewski Andrzéj, Trubeckoj Barbara Xiężna, Rembieliński Alexander ob., Merryweather Henryk, z Galicyi; -- Wielopolski Alexander, z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Piątkowska Emilia, Wereszczyński officer ces. ros., Liawdański officer ces. ross., Hrynen officer ces. ross., Kuzicmnym officer ces. ros., Trubeckoj Barbara xiężna, Borczewski Andrzéj, do Polski; Liati Serafin, Majer Rozalia, Tang Wilhelm, Majer Karol, do Pruss.

Doniesienia Urzędowe.

Nro. 138 D. J.

INTENDENT ZAOPATRZENIA POTRZEB WOJSKOWYCH.

Podaje do powszechnéj wiadomości, iż w Biórze Intendentury Wojskowéj w gmachu S. Piotra odbywać się będzie licytacya przez sekretne deklaracye na ręce Intendenta zaopatrzenia potrzeb wojskowych, w terminie do dnia 25 Maja r. b. godziny 12 z południa, składać się mające na dostawę prześcieradeł około sztuk 6,800 na użytek wojsk w kraju M. Krakowa konsystujących, według próby pieczęcią opatrzonéj w Intendenturze znajdującéj się, z obowiązkiem odstawy uszytych prześcieradeł, tak co do miary, jak i gatunku próbie odpowiednich. Cena płótna na też prześcieradła po groszy 17 za jeden łokieć oznacza się.

Chęć przeto podjęcia się téj dostawy mający, w terminie oznaczonym podadzą deklaracye swe opieczętowane, wedle wzoru poniżéj zamieszczonego, z oznaczeniem ceny za jeden łokieć żądanéj; na *vadium* zaś złożoną być ma w Kassie Głównéj kwota odpowiadająca przynajmniéj $\frac{1}{10}$ części wartości całéj dostawy w stosunku ceny przez deklaranta podanéj, i złożenie takowego *vadium* winno być przez Kassyera na wierzchu deklaracyi poświadczone.

Wzór Deklaracyi.

Stósownie do ogłoszenia Intendentury zaopatrzenia potrzeb wojskowych z dnia 13 Maja r. b. N. 138 składam niniejszą deklaracyą, iż podejmuję się przedsiębiorstwa dostawy około 6800 sztuk prześcieradeł dla wojska, według próby opieczętowanéj w Intendenturze znajdującéj się, jak niemniéj obowiązek odstawy tychże uszytych i probie odpowiadających na siebie przyjmuję, i za każdy łokieć płótna z uszyciem prześcieradeł żądam (tu wypisać wyraźnie kwotę żądaną) na pewność zaś takowego zobowiązania się *vadium* w kwocie złotych polskich (wyrazić kwotę) w Kassie Głównéj złożyłem, jak kwit na wierzchu deklaracyi świadczy (wypisać datę, imie i nazwisko, oraz miejsce zamieszkania.) Ostrzega się zarazem aby deklaracye pod nieważnością pisane były wyraźnie bez przekreśleń, i ażeby na wierzchu opieczętowanéj deklaracyi napisane było: »Deklaracya na dostawę prześcieradeł dla wojska przez Intendenturę zaopatrzenia potrzeb wojskowych do N. 138 ogłoszonéj.

Kraków dnia 13 Maja 1846 r.

KOPFF.

Nro: 2422.

Obwieszczenie.

WYDZIAŁ DOCHODÓW PUBLICZNYCH I SKARBU W RADZIE ADMINISTRACYJNEJ CYWILNEJ.

Wolnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Podaje do powszechnéj wiadomości, iż na mocy upoważnienia Rady Administracyjnéj z daty dzisiejszéj N. 2088 D. G. odbywać się będzie w Biórach Dochodów Publicznych, w dniu 22 b. m. i r. do godziny 1 z południa, licytacya *in minus* przez sekretne deklaracye, na wypuszczenie w przedsiębiorstwo zwozu soli z magazynu Podgórskiego do Magazynu Krakowskiego, poczynając od kwoty groszy 6 od jednego centnara wagi wiedeńskiéj — Ktokolwiek zatem jest w chęci podjąć się tego przedsiębiorstwa, winien złożyć na ręce przewodniczącego w Wydziale Dochodów Publicznych i Skarbu opieczętowaną deklaracyą, spisaną wedle formy poniżéj wskazanéj, obejmującą na wierzchu poświadczenie Kassy Głównéj, iż *vadium* w kwocie złotych polskich 2,000 do tego przedsiębiorstwa oznaczone, złożoném zostało. Główniejsze warunki téj dostawy są: że z soli przewożonéj nie będzie mogło być nic potrącane, na utarcie się lub utłuczenie, i wszelki ubytek wedle cen magazynowych będzie musiał być zaspokojonym, — że w razie gdyby przewożący sol dopuścili się jakiéj defraudacyi tejże, przedsiębiorca dostawy, z kancyi i należytości za odstawę przypadającéj będzie odpowiedzialny — Nakoniec że opłaty rogatkowe, mostowe lub przewozowe w razie gdyby most nie istniał do przedsiębiorcy należą. Inne warunki każdego czasu będą mogły być w Biórze Wydziału przejrzanemi.

Wzór do Deklaracyi.

Deklaracya. — Mocą któréj podpisany w skutek ogłoszonéj licytacyi na dostawę soli z magazynu Podgórskiego do Krakowskiego, po przejrzeniu, zrozumieniu i przyjęciu warunków tego przedsiębiorstwa, podejmuję się takowego po cenie groszy polskich (tu wymienić cenę liczbami i literami) od każdego centnara wagi wiedeńskiéj, *vadium* w kwocie złotych polsk. 2,000 w Kassie Głównéj złożył podpisany jak poświadczenie na wierzchu deklaracyi przekonywa. (wypisać datę, imie i nazwisko i miejsce zamieszkania.)

Kraków dnia 13 Maja 1846 r.

Przewodniczący w Wydziale
MAIEWSKI.

Pełniący obow. Sekretarza
J. Popielecki